(ZEITUNGSDRUCKSACHE)

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

Народній часопис для Ґенерал-Ґубернаторства

Ч. 84. Краків, 30. серпня 1940. Рік I.

„Krakauer Nachrichten"
Ukrainische Volkszeitung
für das
General-Gouvernement

Adresse der Redaktion:
„Krakauer Nachrichten"
Krakau, Orzeszkowagasse 7. II
Fernsprecher 104-81.

Adresse der Administration:
Krakau, Karmeliterstrass 34
Fernsprecher 230-39

30 сот.

ПЕРЕДПЛАТА
в краю і закордоном:
місячно 3 зол. 50 сот.
чвертьрічно 10 зол. 50 сот.
піврічно 20 золотих
річно 40 золотих
Курс 1 нім. марки 2 зол.
Адреса Редакції: Краків, Ожешкової 7, тел. 104.81
Адреса: Адміністр. Краків, Кармелітська 34, тел. 230-39
Дирекції: ч. тел. 137-42

ВИХОДИТЬ В ПОНЕДІЛОК, СЕРЕДУ І ПЯТНИЦЮ

Безперервні налети на Анґлію

Берлін, 27. 8. Начальна команда німецької армії подає: Німецькі летунські ескадри знову заатакували в полудневій Анґлії летовища, військові табори, а також военну пристань Портсмавт. Радіостацію на островах Сілі знищено бомбами. На північ від Фрезербер збомбардувано три торговельні кораблі. Підчас повітяних боїв німецьке летунство осягнуло низку перемог. Сильні ескадри боевих літаків повели в ночі з 26. на 27. ц. м. атаку на военну пристань Плімавт, на одне летовище в Корнуельсі, на фабрики літаків в Кавентрі, та в околиці Бірмінґему, на портові уладження в Галі й Нюкастлі. Численні бомби спричинили в багатьох місцях пожежі й вибухи, зокрема в Галі й Плімавті. Німецькі літаки закладають міни біля вїздів до анґлійських пристаней. В ночі з 26. на 27. ц. м. анґлійські літаки появились над Німеччиною, причому скинули в багатьох місцях бомби. Втрати незначні. Погибли 2 цивільні особи, 8 ранено. Загальні втрати противника 26. 8. 70 літаків, з чого 61 зістрілено в повітряних боях, 9 знищено на землі. 21 німецьких літаків не вернулося.

Берлін, 28. 8. Начальна команда німецької армії подає: Вчорашнього дня ізза поганої погоди і захмарення, діяльність німецького летунства обмежилася до зоропних розвідчих летів, підчас яких скинено бомби на портові уладження в пристані Ґоспорт. В ночі з 27. на 28. 8. сильні відділи летунства заатакували портові уладження та доки, фабрики літаків і зброї в Анґлії та Шкотії. У висліді бомбардування видно було великі пожежі в Савтгемптені, Ебердіні, Денді, Лідсі, Галі, передусім у фабриці літаків і моторів в Дербі і Бірмінґемі, як також в державному доці в Четемі. Німецькі літаки дальше закладали міни перед анґлійськими пристанями. В ночі анґлійські літаки скинули бомби в Німеччині без більших шкід. В Кельні ушкоджено кілька домів. Завдяки дисципліні, яку виявили мешканці цього міста, зранено легко тільки одну особу. Один німецький літак загинув.

Одне з підводних суден затопило 28.600 ворожого торговельного тонажу. Німецькі моряки острілювали з гармат, уставлених на французькому побережжі Каналу Ля Манш, два ворожі підводні судна, причому треба числитися з їхнім знищенням. Німецькі морські одиниці затопили на Індійському Океані озброєний анґлійський корабель-цистерну »Брітіш Командор«, містоти 6.901 тон.

Важні наради в Відні

Зальцбурґ, 29. 8. Німецький міністр закордонних справ фон Рібентроп і італійський міністр закорд. справ ґраф Чіяно запросили закордонних міністрів Мадярщини, ґрафа Чакія, та Румунії, Маноїлеску, до Відня, для обговорення важливих питань, що їх цікавлять. Наради міністрів почалися в четвер.

Берлін і Рим стежили досі пильно за румунсько-мадярськими переговорами. — Держави осі були тієї думки, що обі зацікавлені держави шляхом безпосередніх мирних переговорів вирішать спірні питання, всупереч усім анґлійським махінаціям. Та румунсько-мадярські переговори в Турн-Северіні розбились. Держави осі, що ведуть спільну політику в полудневосхідній Европі, хочуть допомогти Мадярщині й Румунії дійти до безпосереднього порозуміння, без ніякого натиску зі свого боку.

Анґлійська фльота втікла з Ґібральтару

Рим, 29. 8. З Альґесірасу повідомляють, що анґлійська ескадра, що стояла в Ґібральтарі, відплила в невідомому напрямі. Анґлійські кораблі відплили мабуть до атлантійських пристаней. Внаслідок постійних бомбардувань італійських літаків Ґібральтар так знищений, що в цій твердині устало всяке нормальне життя. Цивільне населення зовсім виселене. З кожним новим налетом військове значіння Ґібральтару маліє, бо замісць твердині, є тільки руїни.

Великі переміни в японській дипльоматії

Токіо, 28. 8. У звязку з далекосяглими змінами в японському дипльоматичному корпусі заявив заступник японського міністра закордонних справ Хаші представникам преси, що незабаром подасть до прилюдного відома про остаточні зміни в японських закордонних станицях. Бюрократія мусить зникнути з міністерства закордонних справ, і з того огляду добирається тепер таких співробітників, що розуміють духа часу та здібні сповнити нові завдання. Є намір створити в міністерстві закорд. справ »залізний штаб«, що натхне всю дипльоматичну службу новим, творчим духом.

Міністр Матсуока бажає поставити відповідних людей на відповідних становищах і очистити міністерство закорд. справ від прихильників Анґлії та Америки. Після змін в дипльоматичному корпусі прийде зміна основних політичних засад.

Чеки

До 83. числа долучили ми ЧЕКИ для всіх Вп. Передплатників Ґен. Ґубернаторства. Просимо вислати передплату на вересень та вирівняти евентуальні залеглости за попередній час.

Передплату з Німеччини просимо посилати до »УНО« в Берліні. Докладніші пояснення на останній сторінці »Кр. В.« вдолині.

Адміністрація
»КРАКІВСЬКИХ ВІСТЕЙ«

Повна гармонійна співпраця

Краків, 29. серпня 1940.

На терені українських земель у Ґен. Ґубернаторстві є три віроісповідні ґрупи між українським населенням: греко-католики, православні та римо-католики. Ці останні живуть у своїй масі на Холмщині й Підляшші та були раніше православними. В обійми римо-католицької Церкви загнала їх політика царського уряду. Між усіми цими трьома віроісповідними ґрупами панує тісна співпраця, бо всіх свідомих українців єднають спільні ідеї і зусилля: щастя рідної землі.

Всі ці три ґрупи є вислідом історичного процесу. І так греко-католицька Церква обєднала всіх українців Галичини й у ході століть стала наскрізь національною Церквою. Греко-католицьке духовенство було першими піонірами національного відродження в Галичині. І нині на землях між Бугом і Сяном та у велитенській більшости на Лемківщині живуть греко-католики тоді, як на Холмщині і на Підляшші є суцільною Православна Церква. Правда, перед війною жило ще на Холмщині і на Підляшші кілька тисяч греко-католиків — автохтонів, які підлягали юрисдикції польських єпископів. Одначе по війні число їх маліє. Одночасно на цих землях, головно по містах Холмщини і Підляшшя, живуть тепер там українці, здебільша з Галичини, які взялися запопадливо до праці помагаючи своїм братам холмщанам двигнутися з занепаду в кожній ділянці національного життя. Між галичанами та інтеліґенцією і населенням Холмщини є якнайтісніша співпраця. Греко-католики не лише радіють з усіх успіхів Православної Церкви у звязку з частинним поворотом загарбаних поляками святинь та вирівнання інших важких кривд, що їх зазнали наші брати православні від поляків, але теж і чимало причинилися до направи заподіяних кривд, зокрема повороту дорогоцінної памятки всіх українців без огляду на релігійні переконання — старовинного собору короля Данила в Холмі. Свідомі українці греко-католики, стають в обороні Української Православної Церкви, йдучи слідами свого великого Князя Греко-Кат. Церкви Митрополита Андрея — який свого часу підчас відомого переслідування Православної Церкви за часів польської влади ставав в її обороні — знаючи, що Українська Церква є одночасно національним заборолом.

І саме ця гармонійна співпраця українців православних і нечисленних греко-католиків на Холмщині та на Підляшші дуже неприємлива для відвічних ворогів українського народу. Тому вони стараються тепер забити клин між холмщан і галичан на релігійному тлі. З тією метою поширюють неправдиві поголоски, що — мовляв — галичани задумують ширити унію на Холмщині і навіть Свята Гірка має перейти до уніятів. Характеристичне, що ці неправдиві поголоски стали поширювати наші вороги по наших селах з того часу, як Православна Церква дістала тимчасовий статут і автономію, що надає їй національне обличчя. Факт, що при відправі богослужби в церквах старославянська мова дістає україн-

ську вимову, використовують вороги православя до ширення неправдивих поголосок про поворот унії. Ба що більше. Вороги поширюють не лише поголоски про здогадні вазіхання уніятів супроти православних, але теж і про боротьбу уніятів з православними, що нібито вже десь іде на Холмщині й на Підляшші.

Тимчасом на основі вісток з терену можемо з радістю ствердити, що на Холмщині й на Підляшші панує повний релігійний мир та між греко-католиками й православними панує повна співпраця. Одночасно з натиском і повною рішучістю підношу, що на Холмщині й на Підляшші нема місця для релігійної боротьби і нема теж ніяких підстав до якоїнебудь місійної унійної акції, бо врешті — всякі способи такої акції не бажані не лише з національних оглядів, але навіть і з чисто релігійних. Можливо, що тут і там найшлися деякі греко-католики, які не знаючи звичаїв православних, зробили тут і там малий промах (нпр. українські учителі влаштовували свята св. Миколая для шкільних дітей не знаючи, що культ св. Миколая в такому виді невідомий на Холмщині). А якщо б були деякі ґреко-католики, які мали б намір займатися місійною акцією між православними, єдиною розвязкою для добра українського народу є негайний їх відхід з Холмщини.

З другого боку наші брати православні повинні зрозуміти, що релігійні потреби тих декілька тисяч галичан на Холмщині і на Підляшші повинні бути заспокоєні в їхніх греко-католицьких громадах. Вкінці це раз з притиском підношу, що на Холмщині і на Підляшші нема місця для ніякої релігійної боротьби, але навпаки — є розлоге поле до інтенсивної співпраці в усіх ділянках нашого життя для добра українського народу й української Церкви.

Д-р В. Кубійович.

КОМУНІКАТ

На численні запити і Влади й Українських Допомогових Комітетів та поодиноких громадян у справі т. зв. Українського Національного Фонду, стверджую ось що: Одинокою леґальною збіркою в краю є вбірки переведені Українськими Допомоговими Комітетами. Лише вони є переводжені за згодою Українського Центрального Комітету й лише вони є дозволені Владою. Стверджую дальше, що Український Центральний Комітет не одержав від т. зв. Українського Національного Фонду ніяких фондів ні звітів.

Д-р ВОЛОДИМИР КУБІЙОВИЧ
Провідник У. Ц. К.

Панічна метушня в Льондоні

Штокгольм, 28. 8. Після найдовшої нічної атаки від початку війни, як повідомляють з Льондону, німецькі літаки продовжували у вівторок рано налети над полуднево-східньою та полудневно-західньою Англією, а в пополудневих годинах над полудневно-західньою Англією.

В ночі з понеділка на вівторок Льондон майже зовсім не спав. Столиця Англії пережевала найдовший летунський алярм, що почався в год. 23-ій і тривав неменш 6 годин. Столиця Англії живе в постійному страху перед німецькими налетами, в день і в ночі. Семий алярм впродовж двох і пів днів почався в понеділок пополудні, коли німецькі літаки наближалися до Темзи. Як описують самі англійці, три хвилі німецьких налетів були спрямовані на полудневу та полудневно-східню Англію: перша з них на летовища ґрафства Кенту, друга проти Єссексу й Сассексу, третя проти Портсмавту. Найсильніше бомбардовано Довр. Відломки ґранатів та скорострільні кульки сипались як залізний дощ на місто.

Льондонський кореспондент шведського часопису »Штокгольмс Тіднінґен« пише м. ін.: »Понеділкова ніч над Льондоном була просто фантастична. Небо було червоне від заграви вогню. Видовище почалося опівночі. Від сходу, півночі й заходу доходив глухий і грізний гуркіт німецьких літаків. Світла соток рефлекторів перешукували небо. Греміли гармати безустанку. Це тривало понад годину. Наглі червоні блискавиці продирали східню частину неба, потім наступали вибухи й полумя вистрілило як вежі понад місто.

Величезна пожежа знищила чотири великі будинки біля Банку Англії. З високих домів остали тільки сталеві скелети. Кілька вулиць дальше знищено фабрику.

Наслідком цього великого німецького налету на Льондон була масова втеча цивільного населення Льондону до середньої та північної Англії, головно до Шкотії. Тисячі осіб облягають льондонські стації. Поїзди переповнені поза межі можливости. Не зважаючи на всі заходи уряду, щоб успокоїти населення та потішити фантастичними »перемогами« англійських летунів в Німеччині та в Италії, серед англійського населення настрій схвилювання та неспокою під впливом зростаючих розмірами німецьких налетів«.

Оживлена діяльність летунства

Рим, 27. 8. Головна кватира італійських військ подає: Італійське летунство заатакувало в північній Африці самоходові відділи біля Бір Скаферен і військовий табор біля Сіді Баррані. У східній частині Середземного Моря ворожий морський транспорт, що плив під охороною воєнних кораблів, попався під сильний град бомб з італійських літаків. У східній Африці внаслідок італійської протиакції не повелася ворожа спроба налету на Асмару. Один ворожий літак скинув бомби на незамешкані простори, без ніяких шкід. Італійські ловецькі літаки зістрілили один анґлійський літак.

Анґлійські літаки, що знову же перелетіли понад Швайцарію, перевели налети над північною Італією. Тому, що італійська протилетунська артилерія та літаки почали енерґійну протиакцію, ворог скинув лише декілька бомб на Торіно, які впали на один з будинків фабрики »Фіят« і на санаторію. Один з ворожих літаків упав, поцілений протилетунською артилерією.

Рим, 28. 9. Головна кватира італійської армії подає: Італійські літаки збомбардували 27. 8. центр нафтового промислу в Гайфі. Бомби впали й вибухли на терені стації нової рафінерії нафти, причому в обох випадках вибухли значні пожежі. Всі італійські літаки вернулись до своїх баз. В північній Африці вороже летунство перевело завзяті повітряні атаки на Дерну. — Бомби ушкодили малий пароплав з вантажем дерева. Позатим шкоди незначні. Вбито 2 особи, ранено 5 осіб. У східній Африці вороже летунство заатакувало Гаррар, причому скинуло бомби на полеву лічницю для тубильчих військ і на Дессіє, де ушкоджено військову санітарну станицю. Вбито 8 осіб, ранено 20 осіб. Зістрілено один ворожий літак. В Массаві поцілено тамошнє карне заведення, причому згинуло 9 вязнів. Над Піємонтом і Льомбардією перелетіли ворожі літаки, що надлетіли від швайцарської сторони. Внаслідок успішньої акції італійських ловецьких літаків і протилетунської артилерії — ворожі літаки обмежилися до скинення заледви кількох запалюючих бомб у місцев. Мікеліно в області Торіно, де вибухла пожежа в сільському господарстві.

Бури проти Анґлії

Мадрид, 29. 8. Посол національної партії Стридом заявив в Ліндлі в Орані перед 10.000 полудневих африканців, що сьогодні панує між англійцями й бурами більша ненависть, ніж колинебудь. Ця ненависть викликана доносами на невинних людей, які роблять ріжні темні типи, що є на услугах ґен. Смутса. Підчас тієї демонстрації б. міністр війни, Піров, ствердив, що бури не повинні простити й забути, як це було в 1914 р. День свободи — буде цим разом днем заплати.

ЗМІНА В УРЯДІ ЮГОСЛАВІЇ.

Білгород, 29. 8. Зміна уряду Югославії, заповідана вже віддавна, закінчилася обсадженням міністерства будовн. На місце дотеперішнього міністра д-ра Міго Крека став проф. Данило Вулович, один з основників і провідників югословянського націоналістичного руху.

ЗНАЙДЕНО ДОКУМЕНТИ АНҐЛІЙСЬКИХ САБОТАЖИСТІВ

Букарешт, 29. 8. В дунайській пристані Джурджу найшли сензаційні речі, які мають звязок зі спробою анґлійців висадити Залізну Браму при помочі вибухових матеріялів. Анґлійських старшин, інжинірів і моряків, що брали участь у цій акції, виселили з Румунії. Тепер у Джурджу, в тому місці, де уступила вода Дунаю, найдено скриню, в якій, крім усякого роду вибухових матеріялів, були теж особисті документи всіх анґлійців, що брали участь у підготові до цього саботажу. Тепер вже немає ніяких сумнівів щодо тотожности й намірів анґлійських саботажистів.

ЯПОНІЯ ПОСЯГАЄ ПО ФРАНЦУСЬКИЙ ІНДОКИТАЙ.

Москва. 28. 8. »Комсомольська Правда« займається намаганнями Японії заволодіти французьким Індокитаєм. Якщо здійсняться мрії японського імперіялізму, та японці займуть Індокитай, тоді вони матимуть змогу широким фронтом, від полудня до півночі, заатакувати ззаду китайців, приблизитися до головної анґлійської бази, — Сінґапуру, як також до голяндської Індії, та вкінці обійти від полудневого заходу Филипини. В Японії вважають теперішню пору як »золоту нагоду« до здійснення цих домагань. Тільки невідомо ще, чи Америка й Анґлія згодяться на такий поділ добичі на Тихому Океані після пораження Франції.

Постанови і осороги

(Від нашого кореспондента).

Берлін, в серпні 1940.

Безпосередня загроза для Льондону, боротьба за Суез та Африку, остання пересторога інтервенціонізмові Злучених Держав — так можна би схарактеризувати останні незвичайно важні мілітарно-політичні події, з яких розвинуться нові, ще важніші, можливо навіть — рішальні. Світ уже привик до тих льогічних і недискусійних кроків военної німецької політики: що кілька місяців, або й в коротших відступах часу Німеччина ставить його перед певними фактами, подає до відома ноти, або відкриває важні (для насвітлення причин якихось подій) тайни. На цей раз усе відбулося без журналістів і конференції диплоьматів у міністерстві. Просто через офіційне пресове бюро подано до відома всесвітньої прилюдної опінії вістку про тотальну бльокаду Англії Німеччиною. На цю тему ми вже писали раніше в окремій статті, без труду арґументувавши висновок, як то Англія своїм неприготуванням до війни (яку сама у великій мірі затіяла) докотилася від системи (видуманої нею) бльокади до оборонної, отже виключно дефензивної і дуже виснажуючої постави на барикаді. Німеччина надала тепер цьому відомому фактові форму певного міжнародного акту: вирахувавши всі гріхи Англії бльокадного, протинімецького характеру, заповідала, що стрілятиме безпощадно до кожного невтрального пароплава, на означених англійських водах. Таким робом Німеччина вибила ворогові його власну зброю з рук. Перед роком, 26. вересня 1939 р., заявив тодішній англійський премієр-міністр Чемберлен, що Німеччина стає островом під облогою, сьогодні ж німці — маючи значну перевагу в технічному і людському летунському матеріялі — використовують непатентований його винахід, а навіть аналоґічний термін, у відношенні до Англії, поклавши раз на все кінець можливостям нормального, торговельного руху між континентами та островами королівської англійської імперії.

Німецьке рішення мусіло поважно зажурити завзятого премієра-міністра Черчіля та керманича англійського міністерства війни Ідена. Проте оба англійські державні мужі не вважають бльокади такою страшною. Важніша, далеко важніша для них — проблема часу, проблема виграти на часі. Це гасло стало тими днями, коли по 1.000 і більше — як пишуть закордонні журналісти — німецьких боевих машин появляється над просторами Англії, надією англійського народу, відриваного від щоденної праці тривожними сиренами летунських алярмів. Перетривати так довго, аж прийдуть осінні бурі, що утруднять німецьким летунам і фльоті офензиву, аж настануть ці короткі дні і довгі ночі, коли густі льондонські мряки покривають важні мілітарні обекти перед зорким німецьким оком. Перетривати, згодом почати самим офензиву на Німеччину — каже Іден, — здається — без віри у власні слова. Чейже кожний розумний англієць знає, що американська летунська продукція навіть до весни не запевнить Англії перевагу технічного приладдя. Фантастичний проект Морґентава (продукувати 3.000 літаків протягом одного місяця) може бути — заявляють специ — реальний щойно у 1942 році. Врешті важніша для Аанґлії справа підготування матеріялу в людях, (а резерв вона не має), рахувати ж в сили добровольців з Канади, Америки й інших прихильних їй країн, справді важко.

Супроти такого незавидного положення Англія, зокрема ж її незалежна преса, не відходить від реалізму. Ґазети перестерігають перед мілкими надіями, більше журяться навіть положенням на Середземному Морі й в Африці, де справи стоять значно гірше, ніж у батьківщині. Евакуація британійського Сомалі — це грізний сиґнал на відворот з чудово вивінуваних у военний матеріял кольоній і важливих стратеґічних пунктів. Великі надії викликало з того приводу напруження між Італією та Грецією, яка негайно одержала від команданта-адмірала британійської фльоти на Середземному Морі запевнення повного піддержання на випадок конфлікту. З другого боку на заході того моря, на спокійних дотепер берегах Еспанії, зачинають знову відживати поголоски про намірену военну декларацію тої змушеної революцією держави, у звязку з чим сам англійський »Таймс« подає неспокійну, а дуже характеристичну вістку про концентрацію еспанських збройних, зокрема артилерійсько-моторизованих сил у Цеуті на терені Марока.

Британійська імперія ніколи ще не була в такому незавидному положенні, як тепер: У всіх війнах, які вели англійці протягом їхньої багатої в великих людей і великі події історії залишалася сама Англія, як острів, поза полями битв. Від тисячі років — поминувши громадянські війни — не бачили англійці війни на своїй землі. Армаду Филипа II знищено, ще заки доплила під береги Англії; Наполеон не мав сили перескочити сюди з Бульонь і лише раз, старим голяндським адміралам вдалося підплисти аж до гирла Тамізи. Сьогодні ж непереможний ворог наступає з повітря. Англійські летуни бороняться і самі німецькі повітряні боеві кореспонденти признають їм завзяття, а проте і стверджують зловіщий для англійців дійсність: Англія не має летунських резерв... Одні й ті самі летуни мусять стартувати пару раз на свист алярму, одні й ті самі ескадри вилітають проти німецьких летунських ескадр, що диспонують багатьома вишколеними змінами людей.

Не багато помагають Англії приповідкові вже нічні налети її ескадр на західну і центральну Німеччину. Англійські бомби роблять час від часу — як звичайно подають комунікати штабу — якусь шкоду, але їхні зусилля не зміняють основного факту: вищости німецьких осягів. Звичайно, радіо і преса з Льондону завсіди нараховують значно більше власних осягів ніж втрат, звичайно — преса всіх невтральних країн подає ці звіти побіч із німецькими, але її читачі вже з дотеперішньої практики мають і так довіря лише до німецьких военних звідомлень.

Світ мав протягом останнього року доволі часу, щоб зневіритися до британійських інформацій. Назвім приклади. Коли преса і радіо Німеччини подавали в минулому році осяги з походу на Польщу, намагалася анґлійська пропаґанда зменшити їхне значіння видумкою про сотні тисяч німецьких военних жертв над Вислою і Бзурою. Англійці були навіть подали число забитих в Польщі німців на 389.633, коли сам Фірер заявив авторитетно лише про 10.572 поляглих. Метода, вивчена англійцями у Польщі дозволила їм говорити підчас боїв в Норвеґії аж про 267.834 вбитих, коли в дійсності — як подало німецьке командування — було їх лише 1.317. У Франції за британійським рахунком мало згинути 1,3 міліона — коли німці знову подали число 27.074! Такі дуже високі різниці в порівнанні з цифрами англійської пропаґанди кажуть світові сумніватися і в правдивість теперішніх заяв про переможні для англійців висліди кривавих повітряних боїв над Англією. Один лет — здається — випав незле для британійської авіяції, а саме в половині серпня понад Альпами й невтральною Швайцарією над північну Італію. Одначе був це рідкий випадок, що потягнув рішучі протести Швайцарії. Спроби ж англійських налетів на німецькі летунські бази у Франції не подобаються самим французам. Коли читати нову французьку пресу, овіяну помітним духом Ляваля, не можна без малого здивування не помітити одної делікатної тенденції: французи дуже радо повітали би англійську повну програну, а дуже неохоче англійський компроміс, чи мир з Німеччиною. Бо француз усе думає реально: у випадку компромісу мусів би він сам нести великий тягар сплачування военних довгів Німеччині...

Велитенську і цілком обосновану сензацію в цілому світі викликала італійська офензива на британійське Сомалі, закінчена завішенням прапорів фашистівської Італії над містом Бербера. Значіння тієї події преважне. Є це епохальний і фатальний для анґлійців прецеденс ліквідування їхніх кольоній, перекреслювання їхнього міту кольонізаційної вищости в очах Европи, Америки і самих кольоніяльних, підбитих племен та народів. Разом з втратою того годівельного, каналами посіченого, пів дикого краю, тратить Анґлія дві великі шанси: неоспоримість панування в Африці і майбутню (це вже видно) свободу рухів до Індій. Можна цього рішуче надіятися. Італійська преса вже тепер пише в своїх ликуючих статтях, що Мусоліні зачне здійснювати повним накладом сил італійську мрію про владу над Суезьким Каналом та про геґемонію над Африкою. Ця проблема — це прекрасна тема для політика й економіста до окремої статті і до неї ще багато разів прийдеться вертати в найближчих тижнях. Але вже сьогодні варто тут зацитувати висновок прозоро і сильно написаної політичної студії німецького автора Германа про Суезкий Канал, яку маємо перед собою, а яка недавно появилася, як дуже актуальна політична публікація. Герман каже: »Теперішне положення, коли Суезький Канал політично підлягає Великій Британії - Єгиптові, торговельно ж французьким інтересам, не може бути на довше толероване Італією. Бо якщо навіть її прапор, після війни з Абісинією, знайшовся на другому місці над Каналом, то одначе, на ділі, вона не має ані безпосереднього, ані посереднього впливу на його інтереси. У війні, чи підчас миру — в кожнім випадку — Канал устійнюватиме британійсько-італійські відносини як чинник засадничого значіння. Для справи мира потрібне допущення обох великодержав в рівній мірі до Каналу, як предмету життевих інтересів. (Автор написав свою книжку перед приступленням Італії до війни). На випадок війни британійський твердинний трикутник Александрія—Гайфа—Кипр на сході Середземного Моря, але також і італійський Додеканез та заклямрування Єгипту італійськими кольоніяльними просторами, говоритимуть своєю виразною мовою. Година італійсько-британійської спроби сил на Середземному Морі вирішить також долю Суезького Каналу. »Верба волянт, скріпта манент«. Слова минають, написане лишається: Італія поведе завтра боротьбу за повне опанування свого »Маре нострум«, за Африку, та за дороги на індійські води. Німеччина дасть їй на цьому полі повну піддержку.

Останні спільні виступи Італії й Німеччини занепокоїли Америку. Багато добре зорієнтованих політиків вважає тут берлінську бльокадну ноту за останню пересторогу для Америки, яка на ділі втратила практичну комунікаційну змогу постачати Англії зброєю. Фірер пішов по лінії того, що що сказав два місяці тому Карлові Віґандові: Америка для американців, Европою володіють европейці.

КТВ.

25 літ тому

Цього року минає 25 літ як почався хресний шлях Холмщини у світовій війні. Саме в 1915 р. почався відступ російської армії з Холмщини і Підляшшя а вслід за цим і виселення майже всього українського населення і всіх надбань. На приказ військового командування не лише вивезено з цих земель всі урядові і громадські установи але і примусово виселювано майже все українське населення. Виселювання тривало 2 повні місяці. Розпочалось в червні, закінчилось під кінець липня.

Першим на черзі був білгорайський повіт і місто Томашів, з яких виселено всі урядові й громадські установи і населення 7. червня 1915 р. — Вслід за ним прийшло виселення цілого томашівського повіту 13. червня і полудневої частини замістського повіту; 15. червня виселено місто Замість і цілий повіт, 18. червня — місто Холм і цілий холмський повіт, до якого вже чергового дня себто 19. червня 1915 р. в третій годині вранку віхали перші австрійські стежі, а в 10. год. перед полуднем прийшли вже передові частини австроугорської армії. Ще того самого дня виселено місто Грубешів і цілий грубешівський повіт.

Ця сама доля зустріла і Підляшшя в липні того ж року. Бо в початках місяця липня до 7. виселено володавський повіт а 23. липня константинівський і більський. Все державне майно забирали, установи вивозили, населення просто виганяли.

Виганяли передусім українців, бо поляки й жиди залишалися на місцях. Перестрашене населення мусіло покидати й забиратись зі своїх батьківських осель, із хат, в яких росли й жили їх предки, їх діди і батьки, та з якими було звязане ціле їхне життя, їх радощі і злидні, їх свята та будні. А були вони дуже привязані до тих убогих хат, в яких і хотіли коротати своє безпросвітне життя. І хоч жили бідно, але жили на свойому, молились у своїх убогих, старенких церковцях і хоронили своїх найближчих на таких же старих цвинтарях, де деревляні похилі хрести і »вишеньки« нагадували їм мову давних століть, давних часів »древньої« слави короля Данила.

Їхне життя просвічував день 21. вересня, в якому щороку всі збирались до Холма, до Собору славного Данила на роковий празник і велике свято — Рождества Пресвятої Богородиці, — щоб розказати Пречистій усі свої болі й усе своє горе, і набрати сил і віри до дальшого життя, до дальшої праці. — Аж тут прийшов незрозумілий нікому наказ покидати свої оселі, та їхати на схід. Населення забирало зі собою, що могло забрати на віз: продукти, одіж, дітей і старці. Зі сльозами в очах прощались із святими місцями свойого життя. Цілували пороги рідних хат, хрестили їх щераз свяченою водою, хрестились самі і плакали, виїздили і знова завертались, але вкінці таки мусіли покидати Забужну Русь та йти на схід.

У ці два місяці 1915 р. вийшло з Холмщини і Підляшшя понад триста тисяч українців. Дали їм невірну назву збігців, хоч вони були вигнанцями — жертвою чужих стратегічних плянів. І посувались цілими валками через Кобринь, Березу Картуську, Слонім, Бобруйськ, на Рогачів, Роставль і розсівались в Україні і в цілій европейській та азійській Росії. Вивезено тоді ціле холмське свято — Богородичне братство з друкарнею і видавництвом, духовну семинарію, т. зв. духовне училище, Турковицький жіночий монастир, Радочицький жіночий монастир, замістське братство, замістську ґімназію, холмську ґімназію і ціле культурне багатство Холмщини та Підляшшя як церковно-археольогічний музей, бібліотеки, архиви, церковні речі, дзвони й т. п. Вивезено тоді із архивів масу матеріялів, дуже важних до історії цієї країни. — Холмський музей містив в собі історію унії й історію релігійної боротьби. Було в ньому багато цінних ікон; самих лишень стародруків було 407. Те все вивезено й перевожувано враз із людьми з місця на місце і порозкидувано в ріжних місцях.

Дещо примíщено в Петербурзі, в Москві, дуже мало в Києві, дещо в Ростові, Казані, Бердянську, а багато погинуло ще таки підчас зле зорґанізованої мандрівки. У висліді маємо сучасний стан. Холмщина і Підляшшя майже цілковито позбавлені цінних документів і матеріялів з їх культури та свого історичного розвитку. Дещо можна найти ще в Варшаві, а решта спочиває в музеях та в архивах Ленінграду, Москви, Києва (до якого Холмщина належала від 1912 р.), а багато пропало.

Вигнанці терпіли і морально - психічно і матеріяльно - фізично. Нищили їх недуги та заразливі хороби, що лютували по всяких бараках і таборах. Розселено ж їх було в 37 губерніях, та в Забайкальській, Самаркандській, Закаспійській, Уральській, Акмолинській, губерніях Тобольській і Томській. Єднала їх хиба лишень біда, нужда та періодичні часописи: »Холмська Русь« і »Холмське релігійне життя«, які видавало холмське братство, аж доки їм за революції не сконфіскували друкарні і не порозганяли братств і манастирів.

Вигнання ж і життя над Волгою, Доном, в Сибірі, в Азії, в татарських аулах та юртах визволило Забужну Русь — із тих чарів і надій, в яких їх виховувано протягом століття.

Вони побачили великий край, гарні, великі собори-храми, що сяли багацтвом, красою і дорогоцінностями, але й мусіли дивитись на те розпите, нездисципліноване життя і вислухувати нечувані лайки. Коли ж порівнували те все із своїми бідними маленькими церковцями й бідним, але охайним, ощадним, працьовитим та упорядкованим життям, бачили, що їм жилося таки краще, що вони лучше жили, — бо хоч бідніше, але культурніше, більш по людському, та й більш по Божому. І тому рвались до дому, до своєї дорогої батьківщини. Але не скоро до неї вернулись.

Бо щойно в 1919-20 рр. вернулась щонайбільше половина із тих, які вийшли в 1915 р. Вернулись бідні, голодні, обдерті, голі і босі з великою тугою і безмежною любовою до своєї предківської землі.

Застали руїну і чужих господарів, які господарили і верховодили вже на їх землях. Все спалене, зруйноване і чужинці-зайди зустріли їх на місці їхніх осель. За тих 4 до 5 років їх неприсутности багато змінилося на Холмщині і Підляшшю. На опущені й недоруйновані господарства польські власти вже спровадили поляків-мазурів та осадили їх на місці вигнаних українців. Тих кольоністів наділили великими наділами землі, дали їм далеко йдучі полекші і позички, щоб вони зміцнювали стан польського посідання на тих землях. Побіч поляків немало осіло жидів, здебільша по містах. І для тих несповна 150-тисяч українців, які вернулися на Холмщину почалась нова мартирольоґія — вже в польській державі, що тривала повних 20 літ. І цього року Холмщина і Підляшшя з болем згадують сумне й трагічне 25-ліття свого хресного шляху, на якому згинуло підчас скитальщини та по таборах стільки українців. Вигнання зруйнувало Холмщину не лишень культурно, економічно, але дуже навіть сильно фізично знищило нарід і зменшило його. Від заразливих недуг і хоріб померло передусім багато дітей і доростаючої молоді. Та тепер Холмщина і Підляшшя згадує часи вигнання, мандрівки і довгої важкої неволі з глибокою вірою, сильним завзяттям глядить у майбутнє і починає боротьбу за здобуття видертого силою і відбудову зруйнованого. **Петро Олійник.**

ОСИП ЯВОРСЬКИЙ. 2*)

Як будилася Лемківщина

У розгарі цієї праці захопила нас війна в 1914 р. Москвофілів священиків вивезли австрійці до Талергофу, а російські аґенти спасались утечею до Росії. Нас забрали до війська, або евакуували. Горличчина стала тереном війни. Лемківські села покрили полчища московського війська, яке прийшле визволяти „русскую землю". І визволяли, щиро визволяли. Ні худоби, ні курки, ні кусника хліба, ні теплої одежини не залишили лемкові. З усього „визволили". А хто противився, гірко пожалував.

Аж нарешті прийшли перші дні травня 1915 р. Тоді то задрижала маластівська Маґура (814 м.), стрепенулися й інші верхи. Сталевий град засипав їх хребти і проваллч, розриваючи все на дрібні кусники. І не видержали московські війська. Тут дістала царська Росія смертельний удар. У другій половині травня 1915 р. вернувся я до Маластова, але москалі спалили мою школу. Я перенісся до Пантної. Більшість товаришів на війні. Прийшли на їх місце учительки і кількох евакуованих учителів зі Східньої Галичини. Прийшло теж багато молодих священиків-українців. Ми застали страшний стан. Деякі села зовсім спалені, пр. Незнаєва, інші частинно, або цілком знищені, люди покалічені.

Передновок у горах був все важкий, але того року був дуже гіркий. Вибухли пошесті. Худобу війська винищили. Рук до праці не було, бо господарі і молодь пішли до війська. Поля не засіяні. Картопель мало засаджено. Зближаються жнива, але збір дуже малий. Нужда виглядала з кожної хати. Справді староство одержало фонди, щоб рятувати населення від голодової смерти, але не було кому обстати за лемком, бо новий учитель чи священик не знав добре місцевих відносин. Це використав староста і заявив на одних сходинах, що „русіні не потшебуйом помоци, бо не упомінайом сен". Тому треба було виступити доконче орґанізовано в обороні нещасного лемка. Зближалася осінь, а збіжжя під засів не було. Передусім не було штучних навозів, без яких лемківська землиця не видасть плоду.

Я відновив у Пантній кружок „Сільського Господаря" та написав про нужду населення до Головної Ради „С. Г." у Львові. У відповідь Кружок одержав кількадесять сотнарів жита і кільканацять сотнарів пшениці. Далі дістав дозвіл на закуп ґрису для своїх членів, одержав грошеву допомогу для найбідніших, спровадив ваґон томасини. Довідалися про це інші села і прийшли по раду. Кожне село, що хоче дістати поміч, мусить бути зорґанізоване. Треба оснувати кружок „С. Г.", а заки до цього дійде, треба вибрати мужів довіря, які матимуть звязок з кружком у Пантній. Як буде відповідна кількість кружків, оснуємо філію „С. Г." і визволимося зпід опіки польської кооперативи „Серп" у Горлицях та впімнемося за свої права.

Дня 2. жовтня 1917. відбулася в Горлицях повітова господарська нарада при співучасти делеґата Головної Управи „С. Г." у Львові — інж. Юліяна Павликовського. На цій нараді рішено оснувати філію „С. Г.". Дня 4. червня 1918 відбулася друга повітова господарська нарада, на якій поладнано багато актуальних справ. Щойно в серпні 1918 р. дістали ми дозвіл на відкриття філії, а дня 20. 8. 1918 відбулися перші загальні збори філії „С. Г." в Горлицях. Тоді то в повіті було понад 1300 дійсних членів „С. Г.", 12 кружків, а 17 сіл внесли подання на дозвіл відкрити кружки. Крім того майже в кожньому селі мала філія мужів довіря.

До часу оснування філії гуртові замовлення і всякі господарські справи та інформації для цілого повіту переводив кружок „С. Г." у Пантній. В останніх двох роках спровадив кружок 10 ваґонів томасини, кілька ваґонів ґрису та доборового збіжжя на засів, як жита, вівса, ячменю, конюшини, льону; сіль для худоби, субвенціоноване господарське приладдя і т. п. Виєднав для людей, які потерпіли підчас війни, багато запомог на господарські цілі.

Зорґанізування повіту мало не лише великий вплив на піднесення господарського стану лемка, але що важніше, стало фундаментальним чинником у національному обєднанню Горличчини. Не забуваймо, що Горличчина мала вплив на інші повіти. Вернулися священики москвофіли з Талергофу, але не вели ніякої політичної акції. Народ був з нами.

Філія намітила собі широку програму діяльности і рішила приступити до будови власної домівки з маґазином. І всі раділи, бо на наших землях зійшло ясне сонце свободи, яке промінням своїми і нас освічувало та сталило нашу сильну волю до національного обєднання Лемківщини з великим українським народом.

Так застали нас листопадові дні.

*) Гл. »Кр. Вісті« ч. 82.

Найближче завдання

З недалеким початком шкільного року загострюється зацікавлення шкільними справами. По наших осередках у краю ідуть приготування. Цілий рік не було ж науки в середніх школах! Молодь хвилюється, батьки роздумують: де й куди краще дитину післати. Великою несподіванкою був плян фахового шкільництва, оголошений на сторінках »Краківських Вістей«. Наша публика, привчена до загально-освітньої середньої школи, навіть дещо здивувалась: навіщо стільки фаховости? Воно ще збільшилося, коли стало відомо, що загально-освітніх шкіл буде дуже мало. Як буде з доростом нашої інтелігенції? — питають себе стурбовано.

Та відповідь на це дуже проста. За Польщі мали ми загально-освітні середні школи. Не в тій мірі, що їх бажали мати, але в кожньому випадку більше ніж фахових. Одначе правильного приросту нашої інтелігенції все одно тоді не було, бо невеличкий відсоток тієї молоді, що пробився крізь труднощі високошкільних студій, ішов працювати на заточення. Те, що лишалося по дорозі, хлопці й дівчата »по матурі« виділи по селах і творили зовсім нову деклясовану касту. Засіб минався з ціллю.

Чи не краще будувати шкільництво знизу? Організувати відплив зі села — себто той надмір населення, що не може на ріллі зміститись? Цей відруховий гін веде такий надмір до міста. Тут він, коли ніким не спрямований, вливається в некваліфіковане робітництво. А може — при дрібці дбайливости й заохоти, перекинутись у ремесло чи купецтво. Яка це могутня й незалежна верства — про те й говорити не приходиться.

Інтелігентського доросту дадуть нам покищо в задовільній мірі признані тут ґімназії. Треба ж подумати, що загальна освіта тільки тоді має змисл, коли може бути завершена університетом. А так, як справи тепер стоять, то університетські студії доступні лиш небагатьом. Отже з ґімназій знову виходили б хлопці й дівчата »з матурою«, що мусіли б для заробітку чимшвидше кінчати якийсь торговельний або поштовий курс.

Отож найближчим завданням інтеліґенції спрямувати цей сільський відплив до ремісничих і торговельних шкіл. Переконувати селян про це непотрібно, бо вони добре розуміють значіння ремесла. Тільки треба звернути на те їх увагу, пояснити. Наприклад: фах кравецький. Як знаємо, селянки шиють собі вбрання здебільша в чужинок. Бувало, донька коршмаря була сільською кравчинею, або міські чи містечкові »специялістки«. Вони накидали селянкам якусь »міську« моду, що не лиш витискала народній стрій, але й була для сільських обставин непригожа. Місце таких кравчинь по селах та містечках повинні зайняти наші дівчата. Селянин та селянка легко зрозуміє такий приклад, що відразу оформлює вигляди даного фаху.

Село тепер має більше гроша. Треба подбати, щоб воно його якнайкраще зужиткувало. Освіта дітей — це найпевніша інвестиція сільського капіталу.

Л. Б.

З голосів преси.

Вирішна стадія

В останньому числі тижневика »Дас Райх« з 25. 8. читаємо м. І. статтю, яка описує теперішні широкі німецькі настрої. Автор вказує на характеристичні познаки, які свідчать про те, що Німеччина — та з нею всевсітня історія — знову ввійшла у вирішну стадію війни. По чому це пізнати?

„...Коли б ми про це і не знали, то казали б нам про це маленькі дрібниці щоденного життя: мовчанка, яка настає, коли спікер заповідає в радіо відомості, питання сусіда, чи нема ще надзвичайного звідомлення, довше перебування людей при кіосках з газетами, ще більша доброзичливість, що з нею стрічаються збірщики Червоного Хреста. — Правда, люди є далі спокійні та роблять свою щоденну роботу. Але серця всіх знову перебувають поза кордонами рідного краю і думки німців линуть ген до вояків, передусім до летунів та моряків. Настрій такий самий, як був серед великих вирішних сухопутніх боїв.

Правда, тепер не втицюватиме шпильок з коліровими головками та прапорцями в мапи. Нема швидких маршів панцирних військ ні вісток про окружені армії та полонених ґенералів. І хоча знаємо, що ворог гірко терпить, що його фабрики та летунські ґанґари попеліють у вогні, що його кораблі поринають у морських глибинах та що літаки сотнями розбиваються об землю, проте безпосереднього успіху — бодай покищо, — не видно ще так яскраво, як це було раніш при сухопутніх боях, тимбільше, що ворог найважніші речі промовчує та найкращі подвиги німецьких вояків представляє у наскрізь фальшивому світлі.

А все ж, відчуваємо, що противникові щораз важче: не тільки зі звітів про акцію армії, але й із безглуздих засобів, яких він хапається, з переборщеної говірливости його звідомлень, яка є запереченням спокійної віри в себе, з ріжних хитань його пропаґанди, зі способу, в який намагається впоїти у своїх земляків довіря та з гарячкових імпровізацій".

Автор виказує різниці між німецьким та анґлійським підходом до нинішньої ситуації. Ця різниця полягає між іншим в оцінці противника:

„...Бо хоч ясно, що противник є слабший від нас, хоч видно його слабі місця, в які можна вдаряти, проте ми не легковажимо собі його. Анґлія, хоч бльокована, має ще великі допомічні джерела. Є це найбільш впертий і найстрашніший ворог, який до того ще й бореться з відвагою розпуки, бо він знає, що може втратити все. Але й для Німеччини річ іде про все. Ніяка дотеперішня перемога нічого нам не принесе, як довго бритійці не лежать ниць..."

Автор впевняє, що одним із ґарантів німецької перемоги є факт, що німці більше, ніж анґлійці, здають собі справу з того, за що йде ця війна, краще до неї приготовлялися, та глибше передумали всі проблеми, які будуть вирішені у цій війні.

АКЦІЯ НІМЕЦЬКИХ ПІДВОДНИХ СУДЕН.

Берлін, 26. 8. Начальна команда німецької армії подає: Одне з підводних суден під проводом капітана Ресінґа затопило 46.170 ворожого торговельного тонажу. Таким чином це підводне судно затопило за дві останні далекоморські подорожі 88.856 ворожого тонажу. Інше підводне судно затопило 4 торговельні кораблі містоти коло 30.000 тон, що плили під конвоєм.

Дня 25. 8. німецькі боєві літаки збомбардували успішно летовище Вормвель на північний захід від Портленду. Підчас того дійшло до завзятих повітряних боїв. 360 км. на захід від Льондону один німецький літак затопив торговельний корабель, містоти 4.000 т. Перед анґлійськими пристанями заложено знов мінові запори. В ночі з 25. на 26. численні німецькі літаки обкидали бомбами фабрики зброї та літаків у Бірмінґемі, Кінґстовні та Кавентрі. Спостережено величезні вибухи й пожежі. Тієї самої ночі, вперше від вибуху війни, намагалися ворожі летуни заатакувати Берлін, причому скинули більшу кількість запалюючих бом на передмістя. В інших частинах Німеччини скинено безпляново бомби на невійськові обекти, без ніяких шкід. Протилетунська артилерія зістрілила один з ворожих літаків, що вертався після атаки на Берлін.

Загальні втрати ворога виносили 25. 8. — 72 літаки, з чого 51 зістрілено в повітряних боях, а 21 протилетунська артилерія, або знищено на землі. 14 німецьких літаків не вернулося. Ловецька ескадра Ріхтгофена зістрілила 25. 8. 250-ий літак. Поручник Вік осягнув свою 19. і 20. повітряну перемогу.

ІТАЛІЙЦІ ЗАМКНУЛИ ЧЕРВОНЕ МОРЕ.

Рим, 27. 8. »Popольо ді Рома« пише, що анґлійське мореплавство на Червоному Морі майже зовсім завмерло внаслідок діяльности італійських підводних суден. Оскільки плавають там, ще анґлійські кораблі, то це переважно малі одиниці і то при берегах. Таким чином італійці перервали комунікацію між анґлійськими кольоніями над Червоним Морем. Багато кораблів тубильців, що обслугували цю комунікацію, італійці затопили.

БУРЯ НИЩИТЬ АНҐЛІЙСЬКІ БАЛЬОНИ.

Нагальна буря, яка шаліла над полудневою Анґлією та Каналом зірвала багато анґлійських запорових бальонів. Вітер приніс 8 анґлійських запорових бальонів на відтинок французького побережжя між ріками Сеною й Соммою. Німецькі вояки зістрілили всі анґлійські бальони.

НАСЕЛЕННЯ ПОКИДАЄ ДОВР.

Штокгольм, 29. 8. Як повідомляють з Льондону, мешканці Довру масово покидають це місто, бо не почуваються в ньому безпечні. Хоч анґлійська влада не видала розпорядку про евакуацію міста, все ж таки по обчисленням невтральних обсерваторів, Довр покинуло кільканацять тисяч мешканців.

ЕВАКУАЦІЯ ДВОХ ОКРУГ ДОБРУДЖІ.

Букарешт, 29. 8. Президія ради міністрів оголосила урядовий комунікат, в якому взиває мешканців округ Калісора й Дурестер вивезти з цих теренів своє майно з виїмком приладдя, потрібного до виконування необхідних біжучих праць. Господарі мають вивезти цьогорічні збори жнив ще перед виїздом зі згаданих двох округ.

З дальшого змісту комунікату виходить, що румунсько-болгарські переговори відбуваються в дусі обосторонного порозуміння.

Господарські справи

Праця в нових Кооперативних Союзах

Перші місяці по польсько-німецькій війні позначилися жвавим розгортанням сітки кооперативних станиць по всіх тих місцевостях, де в поважній кількості живе українське населення. Крім низових кооператив повстали в тому часі Кооперативні Союзи з метою бути для своїх районів торговельною централею.

На 10 українських Кооперативних Союзів у Ґенерал-Ґубернаторстві — 7 є зовсім нових, один повстав зі складниці Сокальського Кооперативного Союзу, що залишився по тому боці нового кордону. Новими Кооп. Союзами є: Український Союз Кооператив у Криниці, Окружний Союз Кооператив у Томашеві, „Пробоем" — загальна хліборобська кооператива у Грубешові, Союз Українських Кооператив у Холмі, Повітовий Союз Кооператив у Володаві, Підляський Союз Кооператив у Білій Підл., Союзи Кооператив в Перемишлі, Ярославі та в Сяноці є передвоєнними союзами; Союз Кооператив у Белзі повстав зі станиці Сокальського Союзу.

Новоствoрені Союзи мали перед собою важке завдання переорати запущений дотепер переліг, створити такі форми господарсько-торговельного життя, що найкраще відповідали б вимогам, т. зн. опертися на широких верствах всього населення, активізуючи найкращих зпоміж нього. Найповажніші осяги дотепер має на свойому конті Лемківський Союз Кооператив. Цей Союз обєднує сьогодні 228 низових кооператив, що їх обслуговує через 7 складниць, розміщених у більших місцевостях. Частина кооператив є передвоєнними кооперативами, зате поважна більшість є післявоєнними. У 1940 р. заложено 157 нових кооператив.

Завдання, що їх поставив перед собою Союз — здобути монопольне становище в торговлі на Лемківщині. До цього змагає Союз закладаючи стільки кооператив, щоб вони вигідно могли обслужити ціле населення, розбудовуючи свої капіталові засоби, а врешті тісною співпрацею з державними господарськими орґанами. Обороти Союзу сягали в часі від 1. І. до 30. VI. 1940 р. 6,596.702.35 зол. При тім білянсова сума була 611,978.64 зол. Союз має дотепер не лише найбільшу кількість кооператив, але й у цих кооперативах найбільше між всіми Союзами членів. Число членів української національности сягає кругло 12.850.

Друге місце під оглядом розмаху і кількости доконаної праці займає Грубешівський Союз. Він начислює 112 кооператив, з того 38 новозаложених. В часі від 19. XI. 1939. до 1. VI. 1940 р. мав Грубешівський Союз 2,702.449.74 зол. оборотів, а білянсова сума сягала 239.008.96 зол. В той час, коли Лемківський Союз Кооператив зумів стати торговельним осередком свойого району, стаючи інституцією, через яку державні чинники переводять свою господарську діяльність, Грубешівський С. К. „Пробоем" цього не доконав; побіч нього істнує в Грубешові друга кооперативна централя — Крайсґеноссеншафт.

Кооперативний Союз у Холмі має 96 кооператив, в тому 43 новоосновані. Союз повнотою діє на такому терені, на якому господарська діяльність будь-яких українських кооперативних станиць була за Польщі заборонена. Обороти Союзу від 9. XII. 1939. до 30. VI. 1940. р. сягали 4,573.144.33 зол., білянсова сума 189.522.63 зол. Цьому Союзові теж не вдалося стати господарською централею (Крайсґеноссеншафтом), себто перебрати ролю офіційного торговельного осередка на округу, зате Повіт. С. К. у Володаві є саме такою урядовою господарською централею свойого району і з успіхом виконує свої завдання. Кількість членів в нього — 71 низових кооператив, в цьому 39 новоосновaних. Обороти за час від 9. І. 1940. до 30. VI. 1940. р. сягали 915 тисяч зол.

Томашівський С. К з 85 кооперативами, в тому 30 новозаложеними, мав у часі від 1. І. до 30. VI. 1940 р. 2,106.430.54 зол. обороту. Далеко за ним стоїть Підляський С. К., що в часі від 21. XII. 1939. до 15. VI. 1940 р. осягнув тільки 429.192.18 зол. обороту, маючи 67 членів. Останнє місце під оглядом кількости членів займає С. К. у Криниці, який має зорґанізовано 35 кооператив.

Нова господарська дійсність вимагає від Кооперативних Союзів торговельної діяльности, що була б наставлена на здобуття монополю у свойому районі. Тільки таке монопольне становище забезпечуватиме на майбутнє повний розвиток Кооперативних Союзів. І тому в цьому напрямі Союзи ведуть свою діяльність.

Я. Г.

Недоцінювана ділянка праці

Немає майже ні одного числа німецького чи польського часопису, що в ньому у відділі анонсів не було б оголошення меньшe більш такого змісту: пошукують машиністки зі знанням німецької мови та стенографії до одного з більших підприємств чи урядів. Платня, і т. д.

Також до наших комітетів звертаються дуже часто державні уряди чи підприємства за машиністками, яких їм годі дати, бо в нас їх просто немає. При цьому слід зазначити, що платні добрих машиністок вагаються між 300 до 500 зол. місячно, а навіть в одному випадку оферовано машиністці - стенотипістці 500 зол. і повне удержання. Отже машиністка — це звання, яке не зле поплачує.

У нас воно чомусь занедбане та зовсім недоцінюване. До війни ставали у нас машиністками тільки ті, які не могли дістати іншого заняття. Очевидно не були це машиністки вишколені — фахові, ніодна майже з них не знала стенографії, не говорячи вже про такі речі, як відповідне ведення секретаріяту, чи бюрового книговодства.

Зате в інших народів працює в цій ділянці багато дівчат, а навіть заміжних жінок, що не зле заробляють. Відповідні школи та курси дають їм змогу вивчити стенографію, ведення секретаріяту та належне опанування машини.

У нас ця ділянка не наладнана й досі. Тому дуже на часі є курс машинописання, стенографії та німецької мови, що його уладжує Український Центральний Комітет в Кракові.

Поминаючи те, що оплата за нього розмірно не висока, має він ще й цю добру прикмету, що дає змогу практики в уряді та обзнайомлення з веденням бюрового книговодства, що має головно при праці в державних урядах велике значіння.

Тому треба, щоб дівчата, які мають спроможність, на цей курс зголосилися. Певно, що після покінчення курсу зможуть дістати добре місце, бо крім знання писання на машині та стенографії матимуть в порівнанні з машиністками - неукраїнками ту вищість, що знатимуть три мови (німецьку, українську, польську), що в деяких урядах є дуже потрібне. Думаємо, не одного, а кількох курсів потрібно, щоб заповнити цю, таку занедбану в нас ділянку звання.

Д-р М. Сопуляк
в. о. керманича праці й сусп. опіки.

Д-р В. Кубійович
Провідник У. Ц. К.

///

РОЗПОРЯДОК ПРО ЗОЛОТО, ЖЕМЧУГИ і ПЕРЛИ

Розпорядком Ґен. Ґубернатора унормовано господарку золотом, жемчугами, перлами. Це відноситься в рівній мірі до пів-оброблених і зовсім оброблених товарів. Всі вони не сміють бути в якійнебудь формі вивожені поза межі Ґен. Ґубернаторства. Особи й заведення, що мають свій осідок у Ґен. Ґубернаторстві, або виконують тут свої чинности — зобовязані зголосити у Крайс- чи Штадтгавптмана про всі запаси металів, жемчугів і перел, що находяться поза кордонами. Від цього обовязку звільнені громадяни Німеччини.

Той самий розпорядок подає приписи про обробітку і продажу цих товарів, на що треба мати особливе позволення від керманича Відділу Господарства.

ПРИВІЗ ТОВАРІВ З НІМЕЧЧИНИ

Керманич відділу девіз при уряді Ґен. Ґубернатора доручив, що для привозу якихнебудь товарів з Німеччини до Ґен. Ґубернаторства треба виєднати дозвіл на заплату ще перед привозом. Якщо прохання на дозвіл заплати вплине по ввозі товарів до Ґен. Ґубернаторства, тоді таке прохання не буде полагоджене.

СПАДОК БЕЗРОБІТТЯ У КРАКІВСЬКІЙ ОБЛАСТИ

При кінці листопада 1939 р. стан безробітних в Ґен. Ґубернаторстві сягав 85.186 людей на основі даних поодиноких урядів праці (Арбайтсамт-ів). У січні 1940 р. безробітних було 89.335, а при кінці червня 1940 р. вже тільки 13.815. Дуже поважна кількість безробітних виїхала до Німеччини.Назагал з краківської области виїхало до кінця 1940 року до Німеччини 102.473 робітників. Поважна кількість з того — це були зареєстровані безробітні. Ці безробітні, які ще тепер є на листі безробітних, здебільша непридатні до роботи.

ОРҐАНІЗАЦІЯ РИБОЛОВСТВА У ҐЕН. ҐУБЕРНАТОРСТВІ

Засаднично в риболовстві обовязує польський закон з дня 7. березня 1932 р., якщо він не суперечить новим державним формам Ґен. Ґубернаторства. Всі дотеперішні ліценції і дозволи на риболовство будуть переведені. Для усуцільнення риболовства повстає центральний союз риболовних орґанізацій у Варшаві та області союзи по дістриктах. Центральний Союз у Варшаві підлягає референтурі риболовства у відділі прохарчування й сільського-господарства при уряді Ґен. Ґубернатора.

Ці союзи є орґанізаціями примусового характеру. Досвідчальною роботою в ділянці риболовства керуватиме Інститут Риболовства у Кракові.

—о—

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР

СЕРПЕНЬ.
29. Четвер — Переп. обр. Госп.
30. Пятниця — Мирона муч.

ВПИСИ ДО УКРАЇНСЬКОЇ, ДЕРЖАВНОЇ, КОЕДУКАЦІЙНОЇ, 8-КЛЯСОВОЇ ҐІМНАЗІЇ В ЯРОСЛАВІ почнуться 4. вересня п. р. при вул. Вузькій. Учні, які почінчили 4., 5. і 6. клясу народньої школи, можуть зголоситися до вступного іспиту до кл. І., II. і III-ої. Учні, які покінчили одну з кляс дотеперішньої ґімназії можуть вписуватись до вищих кляс, або скласти вступний іспит з матеріялу, який обовязував після дотеперішніх плянів. — Такса за вступний іспит до кляс I—III виносить 20.— зол., від кл. IV. вище — 40.— зол. Вступні іспити відбуватимуться від 5.—15. вересня п. р. включно. До впису треба предложити метрику й останнє шкільне свідоцтво. — Дирекція.

ДРУГИЙ АБІТУРІЄНТСЬКИЙ КУРС В ЯРОСЛАВІ при державній ґімназії зачнеться з днем 10. вересня п. р. Курс буде поділений на два відділи: гуманістичний (українська мова, історія, математика й латина або німецька мова) й математично-природничий (українська мова, історія, математика й природа або фізика). — З курсу користати можуть учні, що в 1939 р. покінчили щонайменше І. клясу ліцею. (Виключені від курсу є типи фахових ліцеїв). При вписі треба предложити останнє шкільне свідоцтво та метрику. Вписи зачнуться з днем 5. вересня п. р. при вул. Вузькій.
991 1-1 Дирекція.

— ВПИСИ ДО ЛІЦЕЮ В СЯНОЦІ. Український Допомоговий Комітет у Сяноці подає зацікавленим батькам і кандидатам до відома, що в Сяноці є предбачений, на основі сітки нових фахових шкіл, торговельний ліцей з однорічною наукою. Умовини прийняття: покінчела ґімназія нового типу з посвідкою однорічної практики у торговлі, або покінчена 4-річна купецька ґімназія. Кандидати зголосяться у свойому власному інтересі негайно і подадуть свої адреси. Зголошення особисті, або письменні. Зголошення потрібні для переведення пробних вписів. Український Допомоговий Комітет у Сяноці.

ПОТРІБНІ ІНЖИНІРИ, ХЕМІКИ ТА УРЯДОВЦІ. Працівники, які хотіли б працювати в сезоні у цукроварні, головно інжиніри хеміки, вагові, бухгальтери та звичайні урядовці, які вже в цій ділянці працювали, хай голосяться негайно, пересилаючи опис життя та посвідки дотеперішньої праці до УДК. в Люблині, Нарутовича 62/5.

З українського життя

= ФІРЕР приняв 28. 8. ц. р. у Берґгофі італійського міністра закордонних справ ґрафа Чіяна у приняві мін. Рібентропа.

= ВТІКАЮТЬ З ЛЬОНДОНУ. Анґлійські посли та більшість міністрів мала покинути Льондон, щоби бути якнайдальше від загроженої столиці Анґлії. Також король мав покинути Льондон. Підчас оглядання оборонних укріплень на полудневосхідньому побережжі король пережив налет німецьких літаків. Король оглядав анґлійські пристані, зовсім знищені німецькими летунськими бомбами.

= ДИМІСІЯ НОҐІЄ. »Мессаджеро« подає, що ґен. Ноґіє, ґенерального резидента Франції в Мароку, усунули з дотеперішнього становища з приводу »границі віку«. Командантом французьких військ в Мароку іменований ґен. Верґе, в Тунісі — ґен. Оде.

= РУМУНСЬКІ КОРАБЛІ НЕ ПОПЛИВУТЬ ДО АНҐЛІЇ. У звязку з проголошенням тотальної бльокади Анґлії румунський уряд заборонив всім кораблям, що пливуть під румунським прапором, перепливати крізь бльоковані анґлійські води.

= ГОЛЯНДСЬКА МОЛОДЬ виїздить масово на рільні роботи до Німеччини.

= МУСОЛІНІ відвідав великий табор фашистівської молоді на Монте Маріо, де приняв дефіляду понад 10.000 передовиків молоді, які вітали гаряче свого дуче.

= РОТЕРДАМ ВІДБУДОВУЄТЬСЯ. Від трьох місяців тривають в Ротердамі праці над усуванням руїн. В центрі міста очищено головну вулицю.

= РОЗВЯЗУЮТЬ МАСОНСЬКІ ЛЬОЖІ. Французький уряд видав декрет, яким розвязано масонські льожі »Великий Схід Франції« та »Велика Льожа Франції.«

= СТАТУТ ДЛЯ ЖИДІВ У ФРАНЦІЇ. Пресова аґенція »Ентер-Франс«, зближена до урядових кол у Віші, домагається введення статуту для жидів, що перебувають у Франції.

= АНҐЛІЙЦІ ПОКИНУЛИ ШАНГАЙ. Останній відділ анґлійських військ покинув Шангай та відплив в напрямі на Сінґапур. Родини анґлійських військових, що перебували досі в Китаю, виїхали до Австралії.

= АНҐЛІЙСЬКИМ ЛЕТУНАМ НЕ ВИСТАРЧИЛО БЕНЗИНИ. Як повідомляє німецьке пресове бюро в ночі з 25. на 26. ц. м., анґлійські летуни, що верталися після атаки на Німеччину, мусіли осідати на Північному Морі. Тому, що віяв сильний західній вітер, вони зужили заскоро весь запас бензини. Летуни подавали сиґнали »СОС« (»Рятуйте наші душі!«).

= РУМУНСЬКА АРМІЯ БЕЗ ЖИДІВ. Румунське міністерство подає, що з армії звільнили всіх жидів, що досі в ній служили. Звільнені від війська жиди мусітимуть працювати в організації служби праці.

= СЛОВАЦЬКІ СТАРШИНИ В НІМЕЧЧИНІ. Міністр національної оборони Словаччини ґен. Катльос на запрошення команди німецької армії виїздить до Німеччини в гостину разом з 70 словацькими старшинами.

= ФРАНЦУСЬКИЙ МІНІСТР АРЕШТОВАНИЙ ЗА — ДЕЗЕРЦІЮ. Б. міністр освіти, жид Жан Цей, арештований в Рабаті за дезерцію. Він був одним з перших, що втік з Франції до кольоній, разом з Даляліє, Мандлем і ін.

= ДАНІЯ ВИЗНАЛА СЛОВАЧЧИНУ. Данський уряд визнав Словаччину як окрему державу.

= В АЛЬБАНІЇ відкрили автостраду, що лучить столицю краю — Тірану, з Дураццом, найбільшою пристанню цього краю.

= З ПОРТУҐАЛІЇ вивезли до Америки 6 міліонів долярів в золоті.

= СВЯТО САМОСТІЙНОСТИ УРУҐВАЮ. В Монтевідео, столиці Уруґваю, відбулося 25. 8. велике свято з приводу самостійности цієї держави.

= ЛЬОНДОНЦІ ВЖЕ ДІСТАЛИ ВКАЗІВКИ... Японський амбасадор в Льондоні Шіґемітсу повідомив своє міністерство закордонних справ, що анґлійський уряд оголосив вказівки для населення, як має поводитися, коли Льондон перейде під контролю німецьких військ.

= НОВИЙ ШЕФ РУМУНСЬКОГО ҐЕН. ШТАБУ. Заступник премієра, ґен. Міґаіль, уступив зі свого становища; його іменували шефом ґенерального штабу румунської армії.

ДОДАТКОВІ ВПИСИ

до кляс I—VII державної української народньої школи у Кракові, Городська 60 — відбудуться від 28. VIII. до 3.IX. 1940 р.

Для замісцевих бурса. Місячна оплата 60.— зол. Для дітей незаможніх батьків безплатні місця. Зголошення подавати до Управи школи.

973 1-3 УПРАВА ШКОЛИ.

Посмертна згадка

БОГДАН НАЗАРЕВИЧ.

Не діждалось йому дожити кращої долі. Серед важких змагань за хліб насущний Богдан Назаревич помер 16. липня ц. р. у 35 р. життя, залишаючи любу дружину — Ярославу. Походив з містечка Богородчани, де його батько був урядовцем. У 10. році життя померли йому батьки і від цієї хвилини мусів сам дбати за свою освіту та боротися за буття. По скінченні народньої школи пішов до учительської семинарії, звідкіля забрали його до війська. Вернувшись з війська, дістав працю в лісничівці. Одначе не довго тут працював, бо поляки зажадали від нього зміни обряду. Богдан Назаревич, як вірний син своєї Церкви і народу, волів втратити працю ніж відречися прадідної віри і своєї нації. Дальше його життя плило серед трудів для народу, за що переслідувала його польська влада. В 1935 р. дістав заняття у фірмі »Мануфактура« Бориса в Перемишлі, де в 1938 р. за свою совісну працю став начальником відділу »Мануфактури« у містечку Бірчі. Тут зєднав собі своєю працею в товариствах загальні симпатії серед українського громадянства. За цю свою любов і працю для народа поляки вислали його з початком польсько-німецької війни до Берези Картуської, звідкіля щасливо вернувся до Перемишля, де й одружився та працював у ріжних українських товариствах. Висловом великої пошани та любови до Б. Назаревича серед його товаришів праці та приятелів, був величавий похорон при участи трьох священиків: о. Борси, о. Каленського та о. Паславського. В похороні взяли участь члени т-ва »Союз Українських Купців«, т-ва »Черник«, УДК. з вінками та українське громадянство. Співав мужеський хор під управою В. Романика. Над могилою попрощали Його о. М. Борса, п. Марко і м-р Гик. Хай рідна земля буде Йому пером!

Вписи до фахових шкіл

Український Допомоговий Комітет в Ярославі вніс до німецької влади прохання відкрити українські фахові школи. Оснування цих шкіл з початком нового шкільного року у великій мірі залежить від числа вписаних учеників. Щоб осягнути потрібне число шкільної молоді, відбудуться вписи в часі від 26. серпня до 3. вересня 1940 р., Український Допомовий Комітет звертає увагу, що в Німеччині фахова освіта дуже важна. Тому батьки повинні дати своїм дітям цю фахоу освіту та вписати їх негайно до одної із таких шкіл:

1. ДВОРІЧНА ТОРГОВЕЛЬНА ШКОЛА. Будуть прийняті хлопці та дівчата, що скінчили вселюдню школу, або 1—2 кл. ґімназії нового типу. Оплата 25 зол. місячно. Приписаний вік 14—15 літ.
2. ОДНОРІЧНА СІЛЬСЬКО - ГОСПОДАРСЬКА ШКОЛА. Будуть прийняті хлопці, що скінчили 2. клясу ґімназії. Приписаний вік 15 літ. Оплата 15 зол. місячно.
3. ТРИРІЧНА БУДІВЕЛЬНА ШКОЛА. Будуть прийняті хлопці у віці 14 літ, що скінчили вселюдню школу. Оплата 25 зол. місячно.
4. ДВОРІЧНА СІЛЬСЬКО - ГОСПОДАРСЬКА ШКОЛА. Будуть прийняті хлопці та дівчата у віці 14 літ, що скінчили вселюдню школу. Наука безплатна і відбувається тільки в однім дні в тижні, в інших днях ученик практикує на господарстві власнім чи чужім.
5. ТРИРІЧНА ДОПОВНЯЛЬНА РЕМІСНИЧА ШКОЛА. Буде прийнята молодь по скінченню всел. школи, у віці від 14 літ. Наука безплатна і триває один день в тижні — в інших днях практика у варстаті.

Вбогі матимуть відповідні знижки. Вписи від 26. серпня до 3. вересня 1940 р. в Українськім Допомоговім Комітеті, Ярослав, вул. Собеського 11/I від. год. 10. до 13., — або в Т-ві »Сільський Господар«, Ринок 6/I від год. 8. до 15. щодня. При вписах треба принести останнє шкільне свідоцтво і метрику. — Бурса для окремих шкіл запевнена — для учеників і учениць з дальших околиць. Батьки, не занедбайте вписати негайно своїх дітей до українських фахових шкіл! Докажіть, що Вам не байдужа доля Ваших нащадків! Українські Кооператори! Сповніть свою обіцянку, зложену на II-ому Кооперативному Зїзді і подбайте про фреквенцію в школах.

УКРАЇНСЬКИЙ ДОПОМОГОВИЙ КОМІТЕТ В ЯРОСЛАВІ.

—o—

БУРСА Й ІНСТИТУТ В ЯРОСЛАВІ

З днем 4. вересня 1940 р. буде відкрита в Ярославі хлопяча бурса й дівочий інститут для учеників (-иць) як ґімназії так і фахових шкіл. Місячна оплата 100 (сто) зол., одноразова вплата на інвентар 20 зол., вписове в члени бурси 2 зол. Крім того вимагане власне ліжко, сінник і постіль. Прийняття до бурс і інституту від 3. вересня ц. р. при вул. Артилерійській (давн. Понятовського) 6.

ОГОЛОШЕННЯ.

Вп. п. Заревюка просимо повідомити нас для кого призначені гроші, вплачені в нашому В-ві.

Для провірки просимо подати дату й суму вплати. 974 1-2

ОГОЛОШЕННЯ

Комісарська Управа Фірми Краків, Ринок число 30.

ЯКІВ ҐРОС

поручає українській клієнтелі порцеляну, кришталі, лямпи

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Юрій Ціпяла (кравець) і Гнатовський Іван (дяк), оба з Лисинич біля Львова, шукають ручителів для анкети У. Н. О. Зголошення прошу посилати до »Краківських Вістей« під „Ручитель". 937 3-4

Полонений Андрій Горбач, Кольонія Оседедок, Громада Верба, повіт Володимир Волинський, прошу всіх Знайомих зголоситися: Andreas Horbacz, Adolfshof bei Hämelerwald Kr. Reine. 964 2-2

Володимир Юзьків із Болехова — IV. (Должка) просить Друзів і Знайомих відгукнутися на адресу: Zwichau, Volksdeutscher. Lager Nr. 5. Sudetengau. 965 2-3

Хто знав би, де перебуває мій друг Есперидон Поляків, б. хорунжий Армії УНР з Озер коло Гродна, що був там на еміграції, хай напише на адресу: Symbiw Mychajlo, Wenden 13. über Braunschweig. 966 2-2

Пошукую своїх кревних Марію, Еву, Івана й Данила Полянських із села Чистогорб, пов. Сянік. Колишнє місце їхнього побуту: Pas de Calias, Франція. Хто знає про них, прошу написати на адресу: Михайло Романець, Werkschutz-wachkommando. Ostrowic. Postfach 144. Radom. 967 2.2

Учителька наваже переписку (ціль матримоніяльна) з українцем лагідної вдачі, середня освіта. — Зголошення до Адміністрації під »Брюнетка«. 974 б. 1—1

Учителька молода пристійна вийде заміж за культурного, ситуованого. Вісті »Ідеальна«. 975 б. 1-1

Криниця. Пансіон »Каприс« під фаховою управою Яблонської. Ціни доступні. 876 б. 1—3

Хто з приятелів знає Степана Крука з костопільського повіту (село Злазня, Волинь), або хто з ним працює, щиро прошу повідомити мене, де він живе: Michael Kruk Dessau, Schuhmachermeister, Meerheim. Johanistr. 16. 977 1-1

Друже Дмитре Дутчак, відізвися на мою адресу: Дутчак Степан, Bleehenstedt, Las II. Stube 17. über Wolfenbüttel, Deutschland. 978 1-1

Кицко Іван пошукує друзів із Янова пов. Городок Яг.: о. М. Кушкевича, О. Назаркевича, Р. Скобала та Знайомих. Адреса: Iwan Kycko, Lager Buchberg b. Wolfratshausen, Barake 33/103 über München. 979 1-1

Маю до диспозиції значну готівку. Жду на спішні зголошення. Адм. »Кр. Вістей« під »Поважний інтерес«. 980 1-1

Адвокатський аплікант із 3-річною практикою пошукує патрона. Зголошення до Адм. »Кр. Вістей«. 981 1—3

Знаменитий барітон — тенор пошукує постійної праці в Кракові. Зголошення до Адм. »Кр. Вістей«. 982 1—3

Геню Смук, відгукнися, чи виразніш: хто знає щонебудь про нього, — прошу повідомити на адресу: Славомир Смук, Радом, вул. Млинарська ч. 10. 983 1-1

Бувший студент Торг. Академії, 22-літній, бюрова й торговельна практика, німецька мова, працьовитий, совісний, пошукує негайно якоїнебудь праці. Славомир Смук, Радом, вул. Млинарська 10. 984 1—1

Друзі, Товариші, Товаришки, Знайомі — відізвіться! Іван Серант, Ehingen am Hesselberg Mtfr. 985 1-1

Теодор Артимишин із Куликова коло Львова пошукує Вп. Д-ра Бандурку Гриця, що перед війною перебував у Варяжі, п. Сокаль. Teodor Artymyschyn Stalag XVII. A. Gefangenennummer 40527. 986 1-1

Олег Дорожинський відбере собі в Редакції 40 зол. та карту прийняття на студії на університеті „Friedrichs Wilhelm Berlin". 987 1-3

Пошукую братів: Василя, Теодора, Івана — Паньків, Болехівці — Дрогобич. Хто знав би їх адресу, прошу подати Павлові Паньків, (Friedrich Köpherlein). Lentersheim 70. Wassertrüdingen, Frankengau. 988 1-1

Друзі та Знайомі зі »Судової Вишні«, відізвіться на адресу: Володимир Москаль, Schule der Sicherheitspolizei in Rabka 989 1-1

ПОВІДОМЛЯЄМО

всі Шкільні Інспекторати, Управи шкіл та книгарні, що вже маємо готові такі шкільні підручники:

1. БУКВАР — читанка для I. кл., друге видання з коліровими ілюстраціями, оправлене в тверду окладинку, також з гарною коліровою ілюстрацією ціна 3 зол.
2. УКРАЇНСЬКА ЧИТАНКА для II. кл. ціна 2 зол.
3. УКРАЇНСЬКА ЧИТАНКА для III. кл. ціна 2 зол.
4. УКРАЇНСЬКА ЧИТАНКА для IV. кл. ціна 2 зол.
5. УКРАЇНСЬКА ЧИТАНКА для V. кл. ціна 2 зол.
6. УКРАЇНСЬКА ЧИТАНКА для VI. кл. ціна 2 зол.
7. ІСТОРІЯ УКРАЇНИ, I. княжа й козацька доба, з ілюстраціями ціна 1 зол. 50 сот.

КРІМ шкільних підручників поручаємо з Педагогічно - Освітньої Бібліотеки такі книжки:

1) Р. Батько: Методичний провідник до Букваря. Ціна 1 зол. 50 сот.
2) Початкове навчання рахунків — методичний провідник для I кл. Ціна 80 сот.
3) Вчіть неписьменних! Методичний порадник для тих, що пояснюватимуть неписьменним Буквар »До Сонця«. Ціна 1 зол. 50 сот.
4) Праця учителя в I. кл. вселюдної школи. Ціна 1 зол. 50 сот.
5) Дошкілля — підручник для виховниць укр. дошкільної дітвори. Ціна 3 зол. 50 сот.
6) Праця учителя в школі — методичні завваги до навчання в народних школах. Написав І. Герасимович. Ціна 6 зол.

Книжки висилаємо на поодинокі адреси по надісланні належитости за книжечку і коштів пересилки до 1 зол. — 30 сот. понад 1 зол. — 50 сот.

Книгарням відповідний рабат.

»УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО«
в Кракові.

„Küche und Heim"
:-: Inhaber Bruno Galuszka :-:

Гуртівня кухонного приладдя

ЕМАЛІЯ
АЛЮМІНІЙ
СКЛО
ФАЯНС
ПОРЦЕЛЯНА

Краків, Agnesgasse 2.

579 27-27

УНІВЕРЗАЛЬ

усякого рода

БУДІВЕЛЬНІ МАТЕРІЯЛИ:

цегла, цемент, папа, дахівка, цементово-азбестові плити „Етерніт", кафлі, тростинові мати, тер, асфальт, вапно й т. п. — ВАГОНОВО ТА ДЕТАЛЬНО.

Краків, вул. Старовіслььна 28. Тел. 129-37.

Українці купують

порцеляну
скло
кришталі

591 27-27

у фірмі **ЯКІВ ДІНЕР**

Краків, вул. ШЕВСЬКА 20.

Treuhänder — Paul Schwarz

грамофони,
радіоприймачі,
електротехнічне приладдя,
ровери,
машини до шиття,
дитячі візки

КОМІСАРСЬКИЙ НАГЛЯД
Ф-МИ

КРІШЕР

КРАКІВ, ФЛЬОРІЯНСЬКА 9. тел. 177-82.
або: ЗВЕЖИНЕЦКА 6. тел. 138-77.

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., 1/4 сторінки 180 зол., 1/8 сторінки 150 зол., 1/12 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.
ПЕРЕДПЛАТА »Кр. В.«: Цінник передплати поданий на першій сторінці. Передплату треба висилати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо висилати. При зміні адреси треба все подавати попередню адресу.
ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату чи книжки з Генерал-Губернаторства належить посилати переказами або чеками нашого видавництва PScb A Warschau Nr. 2.143. З Німеччини на адресу: „Ukrainische Nationale Vereinigung" Berlin W. 50. Ansbacherstr. 15. З Протекторату на адресу: Probojem".Praha XIV-65 post. schr. 3.Курс 1 нім. марки 2 золоті; 1 чеської корони 20 сот. При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші.
Звертаємо увагу подавати читку і докладну адресу.

За Редакцію відповідає начальний редактор Л. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Кармелітська 34, II. Телефон 230-39
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під накязною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.

Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil; Hauptschriftleiter L. Chomiak, Krakau. Verlag: "Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Karmeliterstrasse 34. II. Fernsprecher 230-39. Druck: „Nowa Drukarnia Dziennikowa". Kommissarische Verwaltung. Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher. 102-79